

En la mort d'Enric Massó i Urgellés

Josep Santacana i Barnils

Viure no ha estat mai fàcil, és més fàcil una inversió dels conceptes i de les inten-
morir-se lentament, cada dia, glop a glop en cions. La vida pressuposa risc, morir és ac-

Al juny de 1985 «Lo
Flo» va tenir contactes
amb Enric Massó per
tal de realitzar un
«Crestall» sobre la vida
i obra d'aquest
escriptor d'origen
riudomenc.
Malauradament i per
diverses circumstàncies
l'entrevista no va poder
realitzar-se en
sobrevenir-li la mort el
13 de juliol d'enguany.

Text d'una lletra
d'Enric Massó al
director de la revista
(Reproducció gràfica de
Mas).

ENRIC MASSÓ I URGELLÉS

Alt. Hospital Altius: 24-26-490 200 18

Telèfon 217 14 92

08005 BARCELONA

2 de juny 1985

Sr. Eugeni Perea Simón
RIUDOMS (Baix Camp)

Benvolgut amic,

Moltes gràcies per la vostra encomiasta lletra sobre
la meua modesta aportació a la narrativa catalana.

No és d'estranyar que tinguen dificultats per a tro-
bar obres meves. La primera novel·la "Els dos miralls" fou
publicada a La Nova Col·lecció Lletres, editor Santiago
Albertí Gubern, que darrerament era, o és encara, el pro-
motor de Difusora General. No sé si en deu tenir exemplars
disponibles.

La segona, és "Viure no és fàcil" (Premi St. Jordi)
editada per la Selecta l'any 1961. Se'n van fer dues edici-
ons i no fa pas gaire a la llibreria Catalònia se'n podia
trobar algun exemplar.

La tercera obra és "Mort de guerra", Edicions Robre-
nyo, patrocinada per una Fundació. Al comerç s'hi va desti-
nar un nombre molt reduït, que no crec que arribés al miler,
i la resta se la va reservar la Fundació per a fer-ne obse-
qui als seus membres, etc. Si a Riudoms hi hagués alguna
llibreria que ho volgués, se'n podrien enviar entre deu i
vint exemplars, en el ben entès que es faria sense fer-hi
factura perquè la Fundació ~~no~~ no es pot convertir en
editorial. El preu m'han dit que el deixarien al de cost:
unes 200 pessetes l'exemplar.

Hi ha un quart llibre -també narracions- que ha de
sortir dintre d'uns mesos. Està a mans d'una prestigiosa
col·lecció.

Altrament he treballat bastant en teatre - i en sóc
inèdit - perquè això del teatre és un món molt tancat, al-
menys a casa nostra. També narracions, publicades, o premia-
des i algunes inèdites. Com la que us envio "Una fadrina
anomenada Maria" De tot plegat tindrem ocasió de parlar-ne
si es realitza el vostre "crestall". Suara ha acabat una
novel·la - que serà la tercera - però que encara no té des-
tí.

Una forta abraçada a tots els riudomens del CERAP
i a vós en particular.

cepar el camí (de via morta sempre). Enric Massó, novel·lista conceptualment romàntic i realista, va escollir sempre l'abruptuositat dels camins, en un desig de copsar i de transmetre el baticor de la societat que li tocà de viure.

Temps difícils els de Massó. La guerra i la postguerra, la posterior repressió franquista en la llengua i en la vida, la anormalitat literària del país, un poble analfabet. De tot això, però, en va fer llenya i combustible per a les seves novel·les. Fou el seu camí més rost. I ho va fer amb un llenguatge i amb una estructura molt peculiar i viva, de massa realisme, diríem. Per això, per aquest mirall tan fidel posat a ran de camí, va descuidar la mitificació de les seves trames, això és, la combinació morfològica i la sintaxi com a additament per a donar transcendència a unes situacions i a unes realitats quotidianes. És, al cap i a la fi, la sublimació, la mitificació de la realitat, a través del llenguatge, el que dona pàtina a tota obra artística per més real que aparenti.

Eren, és clar, altres temps i Massó en va tenir prou en fer una literatura per al moment i de combat. N'havia, tanmateix, de ser conscient del risc. Fidel als seus principis no va defallir fins a l'extrem de canviar-se, malgrat les travetes de les patums i dels acòlits. Fidel als seus orígens, va descriure i traduir Riudoms sota el gentilici de redoltins.

És clar que l'obra de l'Enric Massó i Urgellès no tindrà les reedicions que molt probablement, d'haver estat conreador de la llengua, s'esdevindrien ara mateix amb ocasió de la seva mort sobtada. Ell va conrear la

difícil vida, res més!. Com una aigua que passa, riu avall, irrecuperable i irrepetible. Només —ai las!— donant frescor als oms creixents vora seu. Corredor de fons, en definitiva, de les lletres catalanes.

J.S.B.

Josep Santacana i Barnils
és periodista i lector-assessor literari
d'una editorial barcelonina.

BIBLIOGRAFIA D'ENRIC MASSÓ I URGELLÈS

Enric Massó i Urgellès (Barcelona 12-2-1914 / 13-7-1986). Narrador realista. D'origen riudomenc, concretament de cal Secalló. Oficial republicà durant la Guerra Civil, exiliat a França i empresonat durant tres anys i mig al retornar a l'Estat espanyol. Guanya el Premi Sant Jordi el 1960 i poc després, sembla que pressionat per l'Opus Dei, ha de deixar la feina i exiliar-se de nou, ara a Itàlia.

Els llibres publicats per Massó són els següents:

Els dos miralls. Memòries de Miquel Careres. La nova col·lecció de lletres, núm. 14. Ed. Salvador Albertí. Barcelona, 1955.

Viure no és fàcil. (Premi Sant Jordi 1960). Editorial Selecta. Biblioteca Selecta, 305. Barcelona, 1961.

Mort de guerra. Edicions Robrenyo.

Ha publicat, a més, narracions curtes com **Betsabé** (1952), premi de l'Institut d'Estudis Guisolençs; va obtenir els premis «Narcís Oller» (1959) als Jocs Florals de París i «Puig i Ferrater» de la Selva del Camp (1968). A la revista **LO FLOC** va publicar «Una fadrina anomenada Maria» (núm. 70, ps. 8-11).

Amb referència a la vida i obra d'aquest escriptor podeu veure els articles de Josep M. Toda: **Enric Massó i Urgellès, un fracassat de segona fila de la «Generació perduda»?**. Miscel·lània d'escriptors i estudiosos riudomencs 1979. CERAP. pps. 21-28 i de Josep Cros i Cabré: **Enric Massó i Urgellès o un escriptor silenciats?**. **Lo Floc**, núm. 59 (setembre 1984), pps. 15-18.

ENRIC MASSÓ

ELS DOS MIRALLS